

VALTIONEUVOSTON KANSLIA
STATSRÅDETS KANSLI

Valtioneuvoston päätös strategisen tutkimuksen teema- alueista ja painopisteestä vuodelle 2020

Valtioneuvoston yleisistunto 10.10.2019

Strategista tutkimusta rahoitetaan momentilta 29.40.54. (Strateginen tutkimusrahoitus). Myöntövaltuus on vuonna 2020 55,6 milj. euroa. Valtuutta ja määrärahaa saa käyttää valtioneuvoston päättämien teema-alueiden ja painopisteiden mukaisesti strategiseen tutkimukseen. Strategisella tutkimuksella tarkoitetaan pitkäjänteistä, ongelmakeskeistä ja tieteellisesti korkeatasoista yhteiskuntapolitiikkaa ja yhteiskunnan toimintojen kehittämistä palvelevaa tutkimusta, jonka tarkoituksena on löytää ratkaisuja merkittäviin yhteiskunnan haasteisiin ja ongelmiin.

Saatuaan strategisen tutkimuksen neuvoston aloitteen valtioneuvosto on päättänyt Suomen Akatemiasta annetun lain 5b §:n nojalla strategisen tutkimuksen teema-alueista ja painopisteestä vuodelle 2020. Teema-alueet ovat:

- Ilmastonmuutos ja ihminen
- Tiedon lukutaito ja tietoon perustuva päätöksenteko

Läpileikkaava painopiste on:

- Yhteisöllisyys

Ilmastonmuutos ja ihminen -tutkimusteemassa haetaan ratkaisuja siihen, miten ihmiset pystyvät toteuttamaan ilmastonmuutoksen hillitsemiseen tai sopeutumiseen liittyviä valintoja ja miten yhteiskunta mahdollistaa valintojen tekemisen kestävästi ja yhdenvertaisesti.

Ilmastonmuutos haastaa kaikki toimijat: niin yksilöiden, yhteisöjen, yritysten ja yhteiskunnankin tasolla tarvitaan uusia hallinnan keinoja sekä varautumiskykyä epävarmaan tulevaisuuteen. Ilmastonmuutoksen aikaansaamat vaikutukset vaihtelevat yksilöistä yhteisöihin ja paikalliselta globaalille tasolle. Yksilöt kokevat epätietoisuutta ja turhautumista, koska erilaisten valintojen vaikutuksia on vaikea hahmottaa. Tämä vaikeuttaa ilmastonmuutokseen reagointia ja ratkaisujen etsimistä sen hillitsemiseen ja siihen sopeutumiseen. Olennaista onkin tarkastella toimenpiteitä ottaen huomioon myös niiden hyväksyttävyyden ja globaalin oikeudenmukaisuuden vaatimukset.

Tutkimusteemassa etsitään konkreettisia keinoja tukea yhteiskunnan eri toimijoita syntyvän uuden tiedon, teknologisten, luonnonvarojen käyttöä koskevien ja muiden ratkaisujen sekä uusien toimintamallien avulla ilmastonmuutoksen hillitsemisessä ja siihen sopeutumisessa. Etenkin tarvitaan yksilöiden päätöksentekoon sekä käyttäytymisen ohjaamiseen liittyvää tutkimusta.

Tiedon lukutaito ja tietoon perustuva päätöksenteko -teemassa etsitään ratkaisuja siihen, miten tietoa voidaan käyttää kriittisesti ja rakentavasti niin yksilöiden kuin yhteiskunnallisenkin päätöksenteon ja toiminnan tukena.

Tieto luo kestävän ja rakentavan perustan ihmisten keskinäiselle dialogille, yksilön valinnoille ja päätöksenteolle yhteiskunnassa. Ihmiset tarvitsevat uusia tapoja käsitellä tietoa – tiedon lukutaitoa. Oleellinen kysymys on, miten tieto saavuttaa riittävän laajan hyväksynnän toimiakseen yksilön toiminnan ja yhteiskunnallisen päätöksenteon pohjana. Informaation lisääntyvä runsaus ja sirpaleisuus haastavat niin tiedon suodattamisen kuin omaksumisenkin taidot ja tavat. Tietoa saatetaan käyttää valikoiden ja omista käsityksistä pitää kiinni, vaikka niiden korjaamiseen osoittautuisikin olevan perusteita. Lisäksi merkitystä on tiedon omaksumiseen liittyvillä yksilöllisillä eroilla. Teknologian kiihtyvä kehitys vaatii tuekseen taitoa käsitellä tietoa sekä ymmärrystä tiedon lajeista. Tieteen ja päätöksenteon suhteen kannalta keskeinen haaste liittyy tiedon luotettavuuteen ja ymmärrettävyyteen.

Tällä teema-alueella ratkaisut vaativat erilaisten tiedon lajien keskinäisten suhteiden ja sisältöjen käsittelyä sekä yhä nopeampitahtisten päätöksentekoprosessien ymmärtämistä. Lisäksi tarvitaan tutkimusta niistä tavoista ja välineistä, joilla informaatiota ja tietoa tuotetaan, esitetään ja viedään

käytäntöön. On olennaista, että ratkaisut eivät sulje ketään ulkopuolelleen eivätkä johda tiedosta syrjäytymiseen tai eriarvoistumiseen.

Läpileikkaavana painopisteenä molemmissa teema-alueissa on **yhteisöllisyys**.

Pääministeri

Antti Rinne

Alivaltiosihteeri

Timo Lankinen